

แนวทางการสอบสวนความผิดอาญาตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนควรจะต้องทราบถึงองค์ประกอบสำคัญของโรงแรม และความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของโรงแรม

หลักทั่วไป

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 มาตรา 4 ได้บัญญัติคำนิยามของ “โรงแรม” ไว้ว่า หมายถึง “สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน...”

เมื่อพิจารณาคำนิยามดังกล่าว จึงสามารถแยกองค์ประกอบของโรงแรมได้ดังนี้

- 1.) สถานที่พัก (ทุกรูปแบบ)
- 2.) มีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ (หวังผลกำไร)
- 3.) ให้บริการที่พักชั่วคราว
- 4.) สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใด
- 5.) โดยมีค่าตอบแทน

ข้อยกเว้น

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 มาตรา 4 ได้บัญญัติข้อยกเว้นของสถานที่พัก ที่แม้จะครบองค์ประกอบตามหลักทั่วไปของการเป็นโรงแรมแล้ว แต่ก็ได้รับการยกเว้นไม่ให้เป็นโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ดังต่อไปนี้ คือ

1) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้บริการที่พักชั่วคราว ซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ทั้งนี้ โดยมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน (ข้อสังเกต คือ แม้จะเป็นสถานที่พักที่ให้บริการที่พักชั่วคราว ซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการฯ ก็ตาม แต่หากเป็นการนำผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันระหว่างบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลในหน่วยงานนั้นๆแล้วก็จะไม่เข้าข้อยกเว้นนี้)

2) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการที่พักอาศัยโดยคิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไปเท่านั้น (ข้อสังเกต คือ สถานที่พักนั้นไม่ว่าจะเรียกอะไรก็ตาม เช่น เรียกว่า อพาร์ทเมนต์ หอพัก แมนชั่น ฯลฯ หากมีการให้บริการที่พักรายวันอยู่ด้วย ก็จะไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการยกเว้น กล่าวคือในส่วนที่ให้บริการที่พักรายวันหรือให้บริการชั่วคราวซึ่งมิใช่รายเดือนนั้น ก็จะต้องเป็นโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม)

3) สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ.2551 โดยกฎ

กระทรวงฯ ข้อ 1 ได้กำหนดยกเว้นให้สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกัน หรือหลายอาคารรวมกันไม่เกิน 4 ห้องและมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกิน 20 คน ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้บริการที่พักรั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นโดยมีค่าตอบแทนอันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม และได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ไม่เป็นโรงแรมตาม (3) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา 4

ข้อสังเกต กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 1 นี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดยกเว้นการประกอบธุรกิจให้บริการที่พักรั่วคราวขนาดเล็กที่เรียกว่า “โฮมสเตย์” ซึ่งเป็นรายได้เสริมของคนในท้องถิ่น ให้ไม่ต้องเป็น “โรงแรม” ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมเพื่อเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่การท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์อันเป็นการเผยแพร่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ดังนั้น จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ ข้อยกเว้น ไว้ว่า สถานที่พักที่จะได้รับการยกเว้นดังกล่าวต้องมีองค์ประกอบครบทุกองค์ประกอบดังนี้ คือ

- (1) มีห้องพักรวมกันทั้งหมดทุกอาคาร แล้วไม่เกิน 4 ห้อง
- (2) มีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดได้ไม่เกิน 20 คน (พิจารณาจากเตียง/ที่นอน/อุปกรณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้พัก)
- (3) การให้บริการที่พักรั่วคราวจะต้องไม่ใช่เป็นอาชีพที่ทำรายได้หลัก (ต้องเพื่อเป็นรายได้เสริมเท่านั้น)
- (4) ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบหนังสือแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ตามกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ก่อนที่จะประกอบธุรกิจ “โฮมสเตย์” (นายทะเบียนจะออกหนังสือรับแจ้งฯ ให้ไว้เป็นหลักฐาน) ดังนั้น หากมีองค์ประกอบไม่ครบทั้ง 4 ข้อ ถือว่าไม่ได้รับการยกเว้น จึงต้องเป็น “โรงแรม” ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

สรุป สถานที่พักซึ่งมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ เพื่อให้บริการสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดที่เรียกเก็บค่าที่พักต่ำกว่าเดือนลงไป และไม่เข้าข้อยกเว้นตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ถือว่าเป็น “โรงแรม” ตามกฎหมายโรงแรมทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเรียกชื่อใดๆก็ตาม เช่น โรงแรม, รีสอร์ท, เซอร์วิสอพาร์ทเมนต์, แมนชั่น, คอนโดมิเนียม, โมเต็ล, เกสต์เฮาส์, บังกาโล, หรือโฮมสเตย์ เป็นต้น

2. การกระทำที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

2.1 “ฐานประกอบธุรกิจโรงแรม โดยมิได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน” (มาตรา 15 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 59) มีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกิน 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

องค์ประกอบของความผิด

- 1) ผู้ใด

2) ประกอบธุรกิจ “โรงแรม”

3) โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

เจ้าพนักงานผู้ทำการสืบสวนสอบสวนจะต้องตรวจสอบว่า สถานที่เกิดเหตุเป็น “โรงแรม” ตามคำนิยามของคำว่า “โรงแรม” ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 หรือไม่อย่างไร ซึ่งหากเข้าองค์ประกอบของโรงแรมจะต้องขอตรวจสอบใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมหากพบว่าไม่มีใบอนุญาตเจ้าพนักงานจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น ป้ายแสดงอัตราค่าที่พักรายวันหรือรายชั่วโมง ใบเสร็จรับเงินค่าที่พักรายวันหรือรายชั่วโมง และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียนผู้พักของ โรงแรม (มักอยู่บริเวณเคาท์เตอร์ให้บริการส่วนหน้าของ โรงแรม) เป็นต้น ซึ่งเจ้าพนักงานผู้ทำการจับกุมมีอำนาจยึดได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 85 ทั้งนี้ในบันทึกการจับกุมควรบรรยายพฤติการณ์ที่พบในขณะที่จับกุมโดยละเอียดให้เข้าองค์ประกอบคำนิยามของคำว่า “โรงแรม” ตามกฎหมาย และให้ครบองค์ประกอบความผิด

ในขณะที่เข้าตรวจนั้น หากพบตัวผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมอยู่ในที่เกิดเหตุให้แจ้งข้อกล่าวหาแล้วส่งให้ไปพบพนักงานสอบสวนพร้อมกับเจ้าพนักงาน แต่หากผู้ต้องหาไม่ยอมไปก็ให้เจ้าพนักงานจับตัวไป ในกรณีที่ไม่มีพบตัวผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมให้สอบถามผู้ดูแลว่าใครเป็นเจ้าของโรงแรมดังกล่าว โดยเจ้าพนักงานควรตรวจสอบชื่อจากใบอนุญาตต่างๆที่เกี่ยวข้องที่แสดงไว้ ณ โรงแรมนั้นๆ ด้วย เช่น ใบทะเบียนพาณิชย์ ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ใบอนุญาตสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร เป็นต้น ว่าใครเป็นผู้ได้รับอนุญาต หรืออาจตรวจสอบจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ว่าเป็นบ้านเลขที่ดังกล่าวมีใครเป็นเจ้าของบ้านแล้วจึงตรวจสอบจากเจ้าบ้านว่าได้ให้ผู้ใดเข้าไปเพื่อทำอะไร เป็นต้น แต่หากไม่มีหลักฐานใดๆ แล้วมีผู้แสดงตัวรับสมอ้างเป็นผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมดังกล่าว ก็ให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้นั้น ในกรณีที่ไม่มีพบตัวผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมที่แท้จริง แต่มีผู้จัดการดูแลรับผิดชอบในการประกอบธุรกิจโรงแรม อาจแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้นั้น ฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดดังกล่าว แล้วนำตัวส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี โดยพนักงานสอบสวนจะต้องสืบสวนสอบสวนว่าใครเป็นผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมดังกล่าว แล้วจึงออกหมายเรียกมาเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาต่อไป

อนึ่ง ในการสืบสวนจับกุมความผิดฐานนี้ หากต้องการพยานหลักฐานที่ชัดเจนควรใช้วิธีการล่อซื้อ (เข้าพัก) ทั้งนี้ในกรณีที่พบว่าผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นนิติบุคคล เช่น ห้างหุ้นส่วนจำกัด พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 25541 มาตรา 45 ได้บัญญัติให้กรรมการผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการประกอบธุรกิจโรงแรมของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามกฎหมายด้วย หากปรากฏว่าความผิดดังกล่าวเกิดจากการกระทำการหรือละเว้น ไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ของผู้นั้น ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงต้องสอบสวนผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลดังกล่าว (ดูจากหลักฐาน

หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล) ให้ได้ข้อเท็จจริงว่าผู้ใดมีอำนาจหน้าที่อย่างไรในนิติบุคคลนั้นๆ และได้ดำเนินการประกอบธุรกิจโรงแรมดังกล่าวหรือไม่อย่างไร ซึ่งหากพบว่าผู้นั้น (บุคคลธรรมดา) มีอำนาจหน้าที่ลงนามแทนนิติบุคคล แล้วใช้ชื่อนิติบุคคลในการประกอบธุรกิจ โรงแรมก็ต้องแจ้งข้อกล่าวหาแก่ทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาผู้นั้นด้วย

2.2) “ฐานเป็นผู้จัดการโรงแรม โดยไม่มีคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม หรือไม่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม หรือไม่ได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด” (มาตรา 31 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 60) มีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

องค์ประกอบของความผิด

1) เป็นผู้จัดการโรงแรม

2) โดยผิดกฎหมาย (ไม่มีคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม หรือไม่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม หรือไม่ได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามที่กฎหมายกำหนด)

โรงแรมนั้นนอกจากจะมีผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมแล้ว กฎหมายกำหนดให้ต้องมีผู้จัดการโรงแรมคนหนึ่งด้วย โดยอาจเป็น ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมนั่นเอง หรือบุคคลอื่นที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมนั้นแต่งตั้งก็ได้ โดยพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้จัดการโรงแรมไว้ในมาตรา 33 ดังนี้ คือ

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(2) เป็นผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือมีประสบการณ์ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด หรือมีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการรับรอง

(3) ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ดิคาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด

(4) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

(7) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ หรือเคยถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการโดยเหตุอื่นมิใช่เหตุตาม (6) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

ทั้งนี้มาตรา 31 วรรคหนึ่ง กำหนด “ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการโรงแรม เว้นแต่ จะเป็นผู้มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 33 ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม และได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด” นั้นหมายความว่าบุคคลที่จะเป็นผู้จัดการโรงแรมได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบครบเงื่อนไขทั้ง 4 ข้อ ดังต่อไปนี้ คือ

- (1) มีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา 33
- (2) ไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 33
- (3) เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมให้เป็นผู้จัดการโรงแรม
- (4) ได้แจ้งให้นายทะเบียนโรงแรมทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

หากขาดองค์ประกอบข้อหนึ่งข้อใด ก็จะถือว่าเป็นผู้ต้องห้ามมิให้เป็นผู้จัดการโรงแรมตามนัยมาตรา 31 วรรคหนึ่ง ทันทที

ในทางปฏิบัตินั้น เจ้าพนักงานมักพบการกระทำผิดฐานนี้จากการไปตรวจสอบโรงแรมแล้วพบว่าผู้จัดการโรงแรมนั้นไม่ได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยเจ้าพนักงานอาจขอตรวจสอบใบรับแจ้งการเป็นผู้จัดการโรงแรม แล้วผู้จัดการโรงแรมไม่สามารถแสดงให้ดูได้ กรณีนี้เจ้าพนักงานควรสอบถามผู้จัดการโรงแรมว่าได้แจ้งการเป็นผู้จัดการให้นายทะเบียนทราบหรือไม่ (ควรตรวจสอบข้อมูลการรับแจ้งการเป็นผู้จัดการโรงแรมจากหน่วยธุรการของนายทะเบียนโรงแรมด้วย) หากพบว่าไม่ได้แจ้งตามที่กฎหมายกำหนด เจ้าพนักงานจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้จัดการโรงแรมนั้นตามฐานความผิดดังกล่าวอันเป็นความผิดตามมาตรา 31 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 แล้วให้บันทึกการจับกุมโดยบรรยายพฤติการณ์ต่างๆให้ครบองค์ประกอบความผิด พร้อมทั้งนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป

ในชั้นของพนักงานสอบสวนควรสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงครบถ้วนที่จะทำให้สามารถพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาได้ โดยสอบสวนผู้กล่าวหา ผู้ต้องหา ในประเด็นของการแสดงตนเป็นผู้จัดการโรงแรม สอบสวนผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมถึงการมอบหน้าที่ให้ผู้ต้องหาเป็นผู้จัดการโรงแรม (กรณีผู้อื่นซึ่งไม่ใช่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมเป็นผู้จัดการโรงแรม) และสอบสวนผู้ต้องหาว่าได้แจ้งการเป็นผู้จัดการโรงแรมตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดหรือไม่

อนึ่งความผิดฐานดังกล่าวนี้ อาจมีการกระทำอันเป็นความผิดได้หลายองค์ประกอบ เช่น ไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา 33 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 33 หรือไม่ได้รับแต่งตั้งจากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม หรือไม่ได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงควรสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหา มีการกระทำอันเป็นความผิดเข้าองค์ประกอบ

ใด เช่น ผู้ต้องหาเป็นผู้จัดการโรงแรมโดยไม่ได้แจ้งการเป็นผู้จัดการให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด เป็นต้น

2.3) “ฐานขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่” (มาตรา 45 ประกอบมาตรา 61) มีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

องค์ประกอบความผิด

- 1) ผู้ใด
- 2) ขัดขวาง หรือไม่อำนวยความสะดวก
- 3) ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ (มาตรา 45)

ก่อนอื่นพนักงานสอบสวนจะต้องสอบสวน ผู้เสียหาย (ผู้ซึ่งอ้างตนว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่) ว่าได้รับการแต่งตั้งจากนายทะเบียนให้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 หรือไม่ และเนื่องจากมาตรา 45 บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีหนังสือมอบหมายจากนายทะเบียนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วย ดังนั้นหากผู้เสียหายไม่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากนายทะเบียนให้ปฏิบัติหน้าที่ (มีเพียงคำสั่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่/มีบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่) ต้องถือว่าผู้นั้นไม่มีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนั้นหากผู้ถูกกล่าวหากระทำการขัดขวาง หรือไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ก็ยังไม่เป็นความผิดฐานนี้ แต่หากพนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือมอบหมายจากนายทะเบียนโรงแรมให้ปฏิบัติหน้าที่ พนักงานสอบสวนก็ต้องสอบสวนต่อไปว่า พนักงานเจ้าหน้าที่นั้นปฏิบัติหน้าที่อย่างไร แล้วผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหากระทำการหรือละเว้นกระทำการอันเป็นการขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่อย่างไร

อนึ่ง ผู้กระทำความผิดฐานนี้อาจเป็นบุคคลใดๆก็ได้ที่กระทำการหรือละเว้นกระทำการอันเป็นการขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอาจจะเป็นผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม หรือผู้จัดการ หรือพนักงานโรงแรม หรือผู้พัก หรือผู้ใดก็ได้ทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง

2.4) “ฐานแจ้งรายการเท็จลงในบัตรทะเบียนผู้พัก หรือทะเบียนผู้พัก” (มาตรา 61) มีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

องค์ประกอบของความผิด

- 1) ผู้ใด
- 2) แจ้งรายการเท็จ
- 3) ลงในบัตรทะเบียนผู้พัก (ร.ร.3) หรือทะเบียนผู้พัก (ร.ร.4)

พระราชบัญญัติโรงแรม มาตรา 35 บัญญัติให้ “ผู้จัดการ” โรงแรมมีหน้าที่จัดให้มีการบันทึกรายการต่างๆ เกี่ยวกับผู้พักและจำนวนผู้พักในแต่ละห้องลงในบัตรทะเบียนผู้พัก (ร.ร.3) ในทันทีที่มีการเข้าพัก โดยให้ผู้พักคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในบัตรทะเบียนผู้พัก โดยผู้จัดการจะต้อง

นำไปบันทึกลงในทะเบียนผู้พักให้แล้วเสร็จภายใน 24 ชั่วโมง หลังจากมีการลงทะเบียนเข้าพัก ทั้งนี้ มาตรา 36 ได้บัญญัติให้ “ผู้จัดการ” จะต้องส่งสำเนาทะเบียนผู้พักในแต่ละวันไปให้นายทะเบียนทุก สัปดาห์หรือตามแต่ที่นายทะเบียนจะพิจารณากำหนดระยะเวลาการส่งให้นานกว่านั้น หาก “ผู้จัดการ” ไม่ดำเนินการตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดดังกล่าวก็ไม่มีโทษในทางอาญา คงมีเพียง โทษในทางปกครองซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และนายทะเบียนโรงแรมที่จะ พิจารณา แต่ในกรณีที่โรงแรมไม่ได้จัดให้มีการบันทึกรายการต่างๆ ตามความเป็นจริง จะมีความ ผิดอาญาตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมทันที เช่น บันทึกรายการชื่อตัวชื่อสกุลบุคคลที่ไม่ได้เข้า พักในโรงแรมนั้นจริงลงในบัตรทะเบียนผู้พัก (ร.ร.3) ซึ่งในทางปฏิบัติมักจะพบในกรณีโรงแรม ม่านรูด กรณีนี้ ผู้บันทึกรายการดังกล่าวจะต้องมีความผิดฐาน “แจ้งรายการเท็จลงในบัตรทะเบียนผู้ พักหรือทะเบียนผู้พัก”

พนักงานสอบสวนควรสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงว่าใคร (ผู้ใด) เป็นผู้บันทึกรายการเท็จ ดังกล่าว ซึ่งผู้บันทึกอาจจะเป็นผู้เข้าพักหรืออาจจะเป็นผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมผู้จัดการ หรือลูกจ้าง ของโรงแรมเองก็ได้ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าใครเป็นผู้บันทึก และหากผู้บันทึกเป็นลูกจ้างของ โรงแรม พนักงานสอบสวนควรสอบสวนต่อไปว่าผู้บันทึกนั้น ได้ทำการบันทึกรายการดังกล่าว ตามคำสั่งของผู้ใด หากได้ข้อเท็จจริงว่าผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการเป็นผู้สั่งให้ทำการ บันทึก จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ที่สั่งการดังกล่าวในฐานะเป็นตัวการร่วม “ร่วมกันแจ้งรายการ เท็จลงในบัตรลงทะเบียนผู้พัก หรือทะเบียนผู้พัก” ซึ่งการแจ้งรายการเท็จดังกล่าวนี้เป็นความผิด สำเร็จตั้งแต่มีการบันทึก (แจ้ง) รายการที่ไม่จริงลงในเอกสาร ร.ร.3 หรือ ร.ร.4 แล้ว โดยไม่ต้องรอ ให้ผู้จัดการส่ง ร.ร.4 ไปให้นายทะเบียนแต่อย่างใด

อนึ่งพนักงานสอบสวนควรสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงชัดเจนในประเด็น“รายการเท็จ” ว่า เท็จอย่างไร เช่น บุคคลในรายการผู้พักไม่มีตัวตนอยู่จริง โดยขอข้อมูลจากนายทะเบียนราษฎรมา ยืนยัน(ร.ร.3 มีช่องให้กรอกข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งพนักงานของ โรงแรมจะต้องขอจากผู้ พัก) หรือบุคคลที่ปรากฏชื่ออยู่ในบัตรทะเบียนผู้พัก (ร.ร.3) ไม่ได้เข้าพักในโรงแรมนั้นในวันที่ ปรากฏในรายการบัตรทะเบียนผู้พัก (ร.ร.3) โดยกรณีนี้จะต้องสอบสวนผู้ที่มีชื่ออยู่ในรายการ ดังกล่าวเพื่อให้การยืนยันข้อเท็จจริง เป็นต้น แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าลูกจ้างของ โรงแรมบันทึก ตามเอกสารบัตรประจำตัวประชาชนปลอมที่ผู้พักเป็นผู้นำมาแสดง โดยที่ลูกจ้างของ โรงแรมไม่ ทราบข้อเท็จจริงว่าเป็นเอกสารปลอม กรณีนี้ลูกจ้างของ โรงแรมก็ไม่มีผิด (ขาดเจตนาเพราะไม่ รู้เท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด)

ทั้งนี้การ “จัดให้มีการบันทึกรายการ” ตามมาตรา ๓๕ นี้ แม้กฎหมายกำหนดให้เป็น “หน้าที่” ของ “ผู้จัดการ” แต่ก็ไม่จำเป็นว่าผู้จัดการจะต้องเป็นผู้บันทึกเองเสมอไป แต่อาจ มอบหมายให้ผู้อื่นทำการบันทึกแทนก็ได้ การพิจารณาว่าผู้ใดจะมีความผิดฐานนี้บ้างขึ้นอยู่กับ ข้อเท็จจริงว่าผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงความ “เท็จ” ที่ทำการแจ้งลงในรายการดังกล่าวหรือไม่ ตัวอย่างที่

เคยพบคือกรณีพนักงาน โรงแรมนำรายชื่อบุคคลจากสมุดหน้าเหลืองมาบันทึกใน ร.ร.3 ตามคำสั่งของผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมเนื่องจากโรงแรมไม่ได้จัดให้มี ร.ร.3 และ ร.ร. 4 เอาไว้ก่อนหน้านี้ ซึ่งกรณีดังกล่าวต้องถือว่าทั้งผู้สั่งและผู้ที่ทำตามสั่งต่างก็ทราบถึงความเท็จดังกล่าว ดังนั้นจึงต้องมีความผิดทั้งผู้สั่งและผู้ที่ทำตามสั่ง